

BELİRLİ PAY GRUPLARININ YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKINA AYKIRILIK HALİNDE AÇILACAK İPTAL DAVASI

Dr. Öğr. Üyesi Setenay Yağmur

TTK m. 360/1 hükmü uyarınca, esas sözleşmede öngörülmek kaydıyla belirli pay grupları ile özellik ve nitelikleri itibarıyla belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azınlığa anonim şirket yönetim kurulunda temsil hakkı tanınması mümkündür. Bahse konu düzenleme neticesinde tanınan hak, imtiyazlarda olduğu üzere, doğrudan her paya değil; belirli pay sahipleri grupları, belirli pay grupları ve azınlığa bir bütün olarak tanındığı için TTK m. 478 hükmüne de istisna oluşturmaktadır.

TTK m. 360'e göre, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceğinin esas sözleşmede öngörülebilmesi veya esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı tanınması mümkündür. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup olan adayın haklı bir sebep bulunmaması halinde üye seçilmesi zorunludur. Söz konusu zorunluluk hali doktrinde “*karma yapı*”, “*bağlayıcı öneri*”, “*buyurucu öneri*” olarak isimlendirilmektedir¹. TTK m. 360/1 düzenlemesi ile üyeyi seçme yetkisi esasen genel kurula ait olmasına karşın, normal seçim halinden farklı olarak genel kurulun yetkisine önemli bir sınırlama getirilmiştir².

Kanun koyucu haklı sebebin bulunduğu halleri istisna tutmak kaydıyla getirdiği zorunluluğa uyulmaması halinde karşılaşılabilecek yaptırıma ilişkin olarak ise sessiz kalmayı tercih etmiştir. Buna karşın doktrinde ortaya konulan görüş, genel kurula sunulan adayın haklı bir sebep gösterilmeden seçilmemesi, bu aday yerine bir başka kişinin seçilmesi yahut genel kurulda ortaya konulan gerekçenin haklı bir sebep teşkil etmemesi hallerinde söz konusu genel kurul kararına karşı TTK m. 445 kapsamında iptal davası açılabileceği yönündedir³.

TTK m. 360 kapsamında açılacak iptal davasında hakim takdir yetkisini de kullanarak, haklı bir sebebin olup olmadığını tespit edecektir. Bununla birlikte haklı bir sebebin varlığına karar verilmesi, dolayısıyla TTK m. 360/1'e aykırı olarak alınan kararın iptali neticesinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiği tartışma konusudur.

Konuya ilişkin ilk görüş, iptal kararı ile birlikte genel kurulun toplantıya çağırılması ve tekrar seçim yapılması gerektiği yönündedir⁴. Ancak bu görüşün kabulü bazı başka sorunları da beraberinde getirecek mahiyettedir. Öncelikle iptal davası açılması ile uzayan seçim süreci, ikinci bir genel kurul toplantısı yapılması ile katlanacaktır. Ayrıca yeni genel kurul

¹ **Baltalı**, Candemir: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, İstanbul 2019, s. 359, dn. 1125'de yer alan yazarlar.

² **Kırca**, İsmail/ **Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal/ **Manavgat**, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Ankara 2013, s. 426.

³ **Baltalı**, s. 368, dn. 1151'de yer alan yazarlar.

⁴ **Baltalı**, s. 368, dn. 1154 yer alan yazarlar.

toplantısında kötü niyetli olarak hareket edilmesi ve sözde “haklı” bazı başka gerekçeler ileri sürülerek aday gösterilen kişinin tekrar seçilmemesi de bir olasılık olarak değerlendirilmelidir.

Bir diğer görüş ise, mahkemenin aday gösterilen kişinin seçilmesi yönünde haklı bir sebep olmadığı yönündeki kararının, genel kurul toplantısında aday gösterilen fakat seçilmeyen (reddedilen) kişinin otomatik olarak seçildiği sonucunu ortaya çıkartacağı, zira aday önerisinin “bağlayıcı” olduğu, dolayısıyla tekrar genel kurul toplantısı yapılmasına gerek olmadığı yönündedir. Ancak bu durumda da mahkemenin sadece iptal kararı verebileceği, söz konusu kararın ötesinde kendisini genel kurulun yerine koyarak hüküm kurmasının hukuka uygun olmadığı itirazı ile karşılaşılmaktadır⁵.

Bu noktada doktrinde ortaya konulan, red kararının iptalinin yanı sıra açılacak “olumlu kararın tespiti davası”nın yerinde bir çözüm olduğu görüşündeyiz. İptal davası ile birlikte kararın alınmış sayıldığı yönünde (olumlu) bir tespit davasının da açılması gerekmektedir. İkinci dava tespit davası olarak nitelendirilmesine karşın, iptal davasında olduğu üzere bir karar alınarak yeni bir hukuki durum meydana getirildiği için esasen inşaf bir dava mahiyetindedir. Şu halde, genel kurulun red kararının iptali davasının yanı sıra hukuka uygun karara hükmedilmesini konu alan bir diğer dava söz konusu olduğundan, HMK m. 110/1 uyarınca “davaların yığılması” gündeme gelmektedir. Bu bağlamda işin mahiyeti gereği her iki davanın birlikte açılması gerekmekte olup, ayrı ayrı açılacak davalar hukuki yarar yokluğu sebebiyle reddedilecektir⁶. Mahkeme hatalı kararın iptali ile asıl kararın tespiti istemlerini birlikte incelemek suretiyle, öncelikle kararın iptalini sonrasında bu iptale bağlı olarak doğru kararın tespiti gerçekleştirecektir⁷.

Red kararının iptali ile açılacak olumlu kararın tespiti davası TTK sistematğine uzak değildir. Örneğin, TTK m. 454/7’de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onaylamama kararının iptali ile genel kurul kararının tescili davasının açılabilmesi düzenlenmesi yer almaktadır⁸. Ayrıca TTK m. 531 uyarınca, haklı sebeple fesih davalarında hakime fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilmesi imkanını tanınmıştır. Görüldüğü üzere, Türk hukuk sistemindeki yeni eğilim hakime tanınan takdir yetkisi ile sürelerin mümkün olduğu kısaltılması ve uygulanabilir çözüm yolları ile uyuşmazlıkların sona erdirilmesi yönündedir.

İlaveten, red kararının iptalinin yanı sıra açılacak olumlu kararın tespiti davasına ilişkin olarak yukarıda açıklanan haklı gerekçeler kabul görmese bile, hakim esasen genel kurul yerine geçerek karar vermiş olmayacaktır. Zira TTK m. 360/1’in lafzında haklı sebep bulunmadığı hallerde gösterilen adayın seçilmesinin bir zorunluluk olduğu açıkça ifade edilmektedir. Dolayısıyla hakim sadece kanun hükmünü uygulamaktadır.

⁵ Baltalı, s. 369-370, dn. 1155 vd.

⁶ Kırca, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/ Manavgat, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C.II, Ankara 2016, s. 169-170; Moroğlu, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2020, s. 250-251; Aynı gönde görüş için bkz. Baltalı, s. 370, dn. 1159’da yer alan yazarlar.

⁷ Moroğlu, s. 341-342.

⁸ Kırca/ Şehirali Çelik/ Manavgat, C.I, s. 438; Baltalı, s. 372.